

DOF ruster sig til fremtiden

Årsberetning 2007

Dansk Ornitologisk Forening

Årsberetning 2007

DOF ruster sig til fremtiden

I 2007 satte DOF for første gang klima på dagsordenen. Ifølge de alvorlige meldinger fra FN's klimapanel vil fuglene i mange egne af verden blive berørt hårdt af de forventede, dramatiske klimaændringer.

I Danmark vil en lang række af vore helt almindelige fuglearter forsvinde i løbet af de næste 80 år og blive erstattet af nye arter. DOF kan ikke bare lade stå til, og som det første, lille skridt vedtog repræsentantskabet i november DOF's første klimapolitik.

I klimaændringernes lange tidsperspektiv er det vigtigt at have fokus på udfordringerne i vores egen tid. Vi skal kæmpe hårdere end nogensinde for fuglenes 'overlevelsessteder' både nationalt og internationalt. Det har vi også gjort i 2007 ved at sætte fokus på de mange naturpolitiske udfordringer, vi stadig står overfor.

OBSnatur-projektet satte fokus på de danske vinterfugle. Foto: Gerner Majlandt

- Fugledirektivet er endnu ikke gennemført fuldt ud i Danmark
- Mange Natura 2000-områder er i forfald
- Der mangler penge til naturrestaurering
- EU's landbrugsstøtte er direkte skadelig for fuglene i det åbne land
- Naturen i landbrugslandet forarmes mere og mere
- Landbrugspligten skal afskaffes på alle Natura 2000-områder og på alle lavbundsarealer
- Danmarks natur skal være for alle danskere

Trods de noget dystre udsigter for livet på vores klode blev 2007 igen et fint år for DOF.

- DOF oprettede en ny lokalafdeling i Nordsjælland
- Medlemstallet satte ny rekord med 14.300 medlemmer
- Både ørnene og danskerne havde stor glæde af Projekt Ørn
- DOF fik nye, moderne vedtægter
- Egon Østergaard blev indvalgt i Friluftsrådets bestyrelse

Arbejdet i hovedbestyrelsen

I de seneste seks år har DOF's synspunkter været repræsenteret i Friluftsrådet med Hans Meltoftes plads i bestyrelsen. Trods enkelte områder, hvor vi er noget uenige med Friluftsrådet – i synet på falkejagt og i benyttelse contra beskyttelse – har DOF meget stor glæde af både medlemskab og det tætte samarbejde med rådet. Det var derfor helt oplagt, at hovedbestyrelsen forsøgte at få valgt DOF's næstformand, Egon Østergaard, ind i Friluftsrådets bestyrelse. Det lykkedes meget flot på generalforsamlingen i april i kampvalg med jægerens kandidat. Grønne synspunkter har stadig en stemme, når Friluftsrådet lægger kursen.

På hovedbestyrelsens weekendmøde i Tofte Skov i september besluttede vi at igangsætte arbejdet med at udvikle den nye strategi for DOF. Processen skal strække sig over mere end et år frem mod vedtagelse på repræsentantskabsmødet i 2009. Fire-fem mærkesager, der løber over flere år, skal være bærende elementer i strategien.

På opfordring fra Den centrale Følgegruppe for DOF's fugleovervågning drøftede HB, om vores samarbejdsaftale med Miljøministeriet evt. lægger en dæmper på DOF's kritik af offentlige myndigheder. HB bad professor Peder Agger vurdere, om DOF ubevidst eller bevidst har tillagt sig en tilpasningsstrategi. Vi bad ham se på de seneste års ledere i bladet Fugle og Natur og høringssvar fra DOF til Miljøministeriet, men har endnu ikke modtaget hans vurdering.

Stor succes i DOF's Projekt Ørn

2007 blev et rekordår for de danske havørne med 17 ynglepar, der tilsammen producerede 26 udflyjende unger. Bestanden er jævnt voksende, og der er flere par under etablering i nye territorier, mens kun ganske få territorier er blevet opgivet. Der er nu i alt fløjet 137 unger fra havørnenes reder siden 1996. Det er imponerende, at vores ørne nu trives så godt efter mange års fravær i den danske natur!

Det forventes, at havørnebestanden også i de kommende år vil vokse, og der er således adskillige steder, hvor arten er ved at etablere sig.

Med Benny Génsbøl som initiativtager og projektleder startede Projekt Ørn i vinteren 1992/93 som et vinterfodringsprogram for de store ørne. Hensigten var både at få havørn og kongeørn tilbage som danske ynglefugle efter 100 års fravær. Begge dele lykkedes over al forventning, og allerede i sommeren 1996 kunne man se to havørneunger flyve ud på to sønderjyske lokaliteter.

DOF valgte med det samme at offentliggøre de glædelige nyheder om yngleparrene. Og DOF har lige siden appelleret til fælles ansvarlighed over for denne sjældne og truede fugleart og stillet ørnene under befolkningens beskyttelse.

I 2004 overtog Lennart Pedersen Projekt Ørn, og projektet gik ind i en ny fase. Der kom nu mere fokus på formidling til offentligheden og samarbejde med lokale myndigheder. Hermed blev den folkelige og beskyttelsesmæssige succes for alvor slået fast.

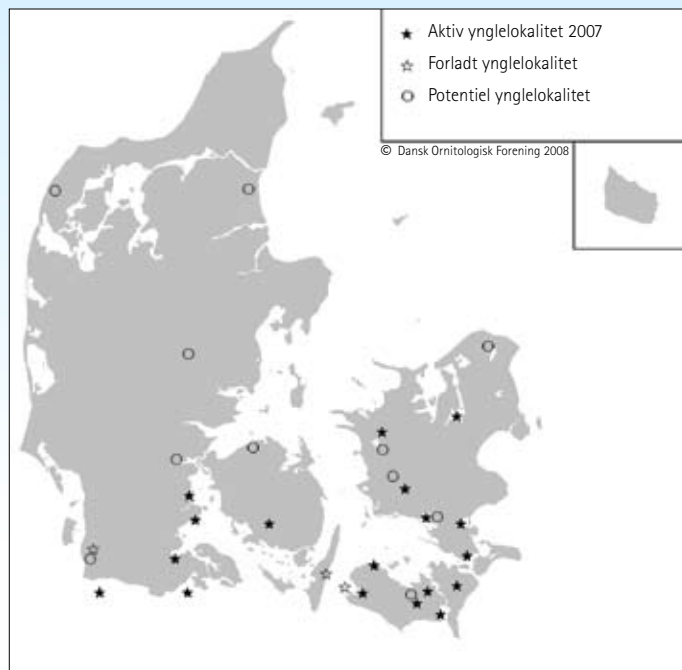
Et af omdrejningspunkterne i Projekt Ørn er Ørnens Dag i februar, hvor hele befolkningen inviteres til at opleve de store rovfugle. Ørnens Dag i 2007 havde 18 arrangementer landet over. Ørneturene blev gennemført af DOF's lokalafdelinger, som stod for udvælgelsen af gode fremvisningssteder og fugleguidning på dagen. Ca. 1250 gæster deltog i arrangementet på landsplan, og heldigvis kunne næsten alle lokaliteter levere varen og præsenterede gode oplevelser med ørnene.

Et af de nyetablerede havørnepar har valgt at bosætte sig ganske få kilometer fra Roskilde, på halvøen Bognæs i Roskilde Fjord. Ørnens valg af yngleplads i denne tætbefolkede del af landet fik Projekt Ørn til at

arrangere en særlig dag, hvor der blev givet orientering om de former for beskyttelse på land og vand, der er gældende i området. Hele begivenheden tiltrak omkring 600 gæster og blev grundigt dækket af de lokale aviser, radio samt TV. Over et halvt hundrede roklubber og andre friluftsansatationer er brugere af området, og alle er blevet kontaktet for at undgå, at de uforvarende forstyrrer ørnene. Efterfølgende kan det konstateres, at det store arbejde ikke har været forgæves, og havørnene kvitterede med at få to unger på vingerne allerede i deres første yngleforsøg.

Et forsøgsprojekt med ringmærkning af danske ørne startede i 2007, og det lykkedes at mærke tre havørneunger fra et kuld på Fyn. Projekt Ørn er frem til, at aflæsninger af de ringmærkede ørne kan give os ny viden om bestandens udvikling og etablering.

Eksisterende og potentielle nye ynglelokaliteter for havørn i Danmark, angivet af Lennart Pedersen, december 2007. Desuden er ynglelokaliteter, der er forladt i perioden 1996-2007, angivet.

Nye vedtægter og ny strategi

På forårsmødet fik repræsentantskabet forelagt et forslag til nye, tidssvarende vedtægter for DOF. Efter en livlig debat med flere ændringsforslag nåede repræsentantskabet frem til det forslag, der efterfølgende med stort flertal blev vedtaget ved en urafstemning blandt alle DOF's medlemmer. Et forslag til standardvedtægter for lokalafdelinger og oprettelse af en lokalafdeling i Nordsjælland blev ligeledes godkendt.

DOF skal i løbet af 2009 have vedtaget en ny strategi for perioden 2009-2012. I et par timer under repræsentantskabsmødet tænkte vi 'store, visionære tanker' i en strategi-workshop, hvor repræsentantskabet i syv grupper skulle forestille sig DOF om 25 år og med den lille finurlige tilføjelse, at der var 100 mio. kr. til rådighed for nye spændende initiativer. Arbejdsgruppen, der skal formulere et forslag til strategi, fik mange både realistiske og vilde ideer serveret som inspiration til det videre arbejde.

Under behandlingen af budget II 2007 besluttede repræsentantskabet, at målsætningen for foreningens disponible egenkapital forhøjes til 2,5 mio. kr.

Sidst på lørdagen causerede Danmarks Naturfredningsforenings nylvalgte præsident, Ella Maria Bishoff-Larsen, over foreningens visioner for Danmarks natur.

Lige først i det nye år udkom Fugleåret 2006 som en meget flot årsrapport på 184 sider i smukt layout og med en masse spændende stof fra næsten alle grene af det feltornitologiske miljø i Danmark.

Hovedbestyrelsen

- Vedtog efter oplæg fra Hans Meltofte et forslag til DOF's klimapolitik
- Tilsluttede sig et forslag til DOF's internationale natursyn
- Satte arbejdet med at udvikle en international trækfuglekampagne i gang
- Nedsatte i samarbejde med DOF-København en arbejdsgruppe, der fordomsfrit skal se på DOF Travel – 'Nu og på længere sigt'
- Glædede sig over udgivelsen af pragtværket Dansk Trækfugle-atlas om resultaterne af 100 års dansk ringmærkning
- Opfordrede til, at alle gode kræfter samles om at få Filsø genskabt
- Vedtog en ny plan for Projekt Ørn, der omfatter en treårig fokuseret indsats

DOFT og Fugleåret

Den faglige opstramning og modernisering af Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift, som blev vedtaget af repræsentantskabet i 2006, er blevet gennemført, så DOFT fra 2007 fremtræder med en klarere faglig profil og med farveillustrationer. En af konsekvenserne af omlægningen af DOFT er, at rapportstoffet nu publiceres i en selvstændig rapport under navnet Fugleåret.

Lokalafdelingerne i den nye kommunale 'verdensorden'

Mandag den 17. september mødtes 67 medlemmer i Hillerød til stiftende generalforsamling i DOF-Nordsjælland. Fra hovedforeningen deltog formanden og direktøren på denne nærmest historiske aften, hvor DOF for første gang siden 1976 oprettede en ny lokalafdeling. En meget engageret forsamling valgte den første bestyrelse og lagde de store linier ud for lokalafdelingens arbejde.

Mosehornuglen er trængt på grund af mangel på åbne, næringsfattige eller sparsomt bevoksede naturtyper. Foto: Helge Sørensen

De 12 gamle lokalafdelinger har meget hurtigt fundet sig til rette med den nye kommunale struktur med mange flere samarbejdspartnere at forholde sig til, når det gælder fuglebeskyttelsesarbejdet. Gennem kontakten til nøglepolitikere og embedsmænd er DOF blevet en stærk og synlig aktør i alle nye kommuner. DOF er repræsenteret i 73 af de grønne råd, der er oprettet indtil nu. Kun i to er vi ikke med. Og de 13 lokalafdelinger har udpeget kommune-kontaktpersoner til alle 98 nye kommuner.

Lokalafdelingerne ydede sammen med Naturpolitisk Afdeling en jæt-tepræstation med at sikre kvalificerede bidrag til idéfasen vedrørende

vand- og naturplaner 2007. Det var ganske imponerede, at lokalafdelingerne fik indsendt ideer til næsten alle 113 EU-fuglebeskyttelsesområder, inden fristen udløb den 22. december.

Største medlemsfremgang i nyere tid

DOF's større fokus på kommunikation og markedsføring gennem de seneste 4 år begynder nu for alvor at bære frugt. Flere mennesker får øjnene op for DOF's aktiviteter, og flere ønsker selv at være med. Ved udgangen af 2007 havde DOF 14.300 medlemmer, hvilket er en 10 % forøgelse i forhold til 2006 og det højeste antal nogensinde.

Fremgangen skyldes primært et godt samarbejde mellem DOF's mange frivillige ildsjæle og sekretariatet i Fuglenes Hus. Det bærende koncept i hvervningen er at udnytte den meget positive kontakt, der kommer mellem DOF's ildsjæle og publikum ved de mange forskellige arrangementer, DOF deltager i. Efter en god oplevelse i 'felten' bliver publikum tilbudt et gratis prøveabonnement på Fugle og Natur. Efter tre gratis prøvenumre bliver de kontaktet og spurgt, om de vil være medlemmer. Erfaringerne viser, at ca. 30 % siger ja tak.

Arbejdsdelingen mellem de frivillige, der laver 'det sjove med fugl i' ude i felten, og sekretariatet, der producerer materialer, koordinerer pressekontakten og administrerer tilmeldingerne, fungerer meget tilfredsstillende.

Den største enkeltstående event i 2007 var OBSnatur, der var et folkeligt, internetbaseret projekt til registrering og oplysning om havefugle. Projektet løb i januar-februar måned og var et samarbejde mellem DOF, Friluftsrådet og firmaet ConDidact. 1590 fugleelskende haveejere tog imod tilbuddet om prøveabonnement, og heraf meldte 438 personer (28 %) sig efterfølgende ind.

En anden årsag til den store nettotilgang af medlemmer er, at det er lykkedes at sænke frafaldsprocenten fra 12 % til 8 % over de seneste 4 år.

Et af de offentlige arrangementer, DOF deltager i, er Kongskildemarkedet ved Sorø. Her kan publikum blandt andet lave redekasser med ekspertbistand. Foto: Henrik Baark

Ørnens Dag i februar trækker presse og publikum til over hele landet. Her ved Brændgårdssøen på Fyn. Foto: Erik Thomsen

National fuglebeskyttelse

Fugledirektivet

EU-kommissionen har med to åbningsskrivelser i 2006 rejst en ganske omfattende kritik af den danske implementering af de to naturdirektiver – fugledirektivet og habitatdirektivet.

DN, WWF og DOF sendte i sensommeren 2007 deres opfølgning på kritikken til Miljøministeriet. Efter vores opfattelse er gennemførelsen af de to direktiver i dansk lovgivning ganske mangelfuld og kritisabel. Indtil videre er der ikke kommet meget ud af vores henvendelse.

I november offentliggjorde DOF i Fugle og Natur sin meget omfattende kritik af Danmarks manglende efterlevelse af fugledirektivet og opfordrede til, at Miljøministeriet foretager de nødvendige justeringer af dansk lovgivning og ikke mindst en udmøntning af direktivet i konkret fuglebeskyttelse. Men ministeriet fremfører, at EU's kritik er af formel karakter, og at den kan imødegås ved ændringer i Naturbeskyttelsesloven og Jagtloven og i afledte bekendtgørelse i medfør af de to love. DOF er uenig og fastholder, at det ikke er tilstrækkeligt.

Danmark skal efter DOF's opfattelse:

- Udpege flere fuglebeskyttelsesområder af hensyn til Bilag 1 arter som f.eks. havørn, rød glente m.fl.
- Gripe ind over for forstyrrelser i fuglebeskyttelsesområder på havet og forbyde motorbådsjagt i alle fuglebeskyttelsesområder

- Sikre, at EU's krav om forbud mod jagt i alle faser af yngletiden efterleves, f. eks. jagt på udparrede dykænder i februar
- Luge ud i de mange dispensationsmuligheder for at bekæmpe såkaldt skadevoldende vildt. F.eks. brug af fælder til fangst af krager og skader i forårstiden/fuglenes yngletid og meget generøse muligheder for at bekæmpe en række andre arter uden krav til dokumentation og uden hensyn til antallet af nedlagte individer.
- Spørge EU-kommissionen, om det er lovligt at drive jagt i fuglebeskyttelsesområder på arter, der indgår i udpegningsgrundlaget. Særlig kritisabel er denne jagt på statens egne arealer, f.eks. Harboøre Tange, Skallingen og Nyord.

DOF ønskede med sit initiativ at få afprøvet fugledirektivets styrke og retstilstanden på området præciseret i forhold til EU-retten. Måske kan det få betydning, når fugledirektivet i 2010 skal evalueres, for det forlyder, at visse lande ønsker direktivet svækket, da det hæmmer deres muligheder for aktiviteter i beskyttede fugleområder.

Kommissionen har i øvrigt meddelt DOF, at vores konkrete klage fra 2002 over den danske stats forvaltning af Tøndermarskens fugle indgår i den omtalte åbningsskrivelse.

DOF vil have flere fuglebeskyttelsesområder udpeget som levesteder for bl.a. rød glente. Foto: Jan Skriver

Nationalparker

Lov om Nationalparker trådte i kraft 1. juli 2007, og processen med at etablere en nationalpark i Thy er sat i gang. Herefter følger med et halvt års mellemrum i 2008-2009: Mols, Skjern Å, Vadehavet og Kongernes Nordsjælland.

I DOF noterer vi med stor tilfredshed, at de to mest oplagte områder, Vadehavet og Kongernes Nordsjælland, bliver nationalparker. Alligevel er vi noget skeptiske, for i alle områder tørner landbrugsinteresserede om ønskerne om en markant forøgelse af naturindholdet i den enkelte park. Vores skepsis næres af udtalelser om, at landbrug i en nationalpark kan fortsætte som hidtil uden begrænsninger. DOF mener, at hvis ikke landbrugsjorden i en park indgår som et naturgenopretningspotentiale, bør den ikke tælle med.

Vildtforvaltningsrådet

Møderne i rådet har i høj grad været præget af behovet for at hejse markeringsflaget. Der er en skarpere tone mellem organisationerne, mens viljen til at enes om brugbare indstillinger til miljøministeren har været bekymrende lille. I værste fald kan det føre til, at rådet mister sin indflydelse på dansk vildtforvaltning.

Rådet behandlede for anden gang et forslag om et treårigt forsøg med falkejagt, og helt forudsigeligt sagde de fire grønne et samlet, rungende nej, mens landbrug, skovbrug og jægere suppleret af Friluftsrådet sagde ja. Fire organisationer for, og fire imod, så miljøministeren kan i denne sag ikke basere sin beslutning på Vildtforvaltningsrådet.

DOF havde begrundede forhåbninger om kraftige stramninger af reglerne for udsætning af ænder i vore søer, men desværre kunne DMU ikke i tide levere dokumentation for sådanne nye regler for andeudsætninger, så eneste stramning fra næste jagtsæson bliver, at der kun må udsættes 66 ænder pr. ha sø mod nu 200 ænder pr. ha.

Klimapolitik og havvindmøller

DOF støtter opsætning af vindmøller til havs, men vi er forbeholdne over for de to lokaliteter, der ligger planer for: Horns Rev II ud for Blåvands Huk og Rødsand ved Lollands sydkyst. For begge områder gælder, at store flokke af dykænder fouragerer her. I området Horns Rev II fouragerer op til 29.000 sortænder, der søger føde ned til 18 meters dybde.

Hvis DMU kan dokumentere, at sortænderne vil kunne fouragere mellem havvindmøllerne, vil DOF justere sine signaler. Indtil da fastholder vi, at vindmøller til havs skal placeres på mindst 15-20 meters vand. Energi-styrelsen udsendte i 2007 et forslag til, hvor der i fremtiden kan placeres havvindmøller. Forslaget tilgodeser i høj grad DOF's anbefalinger og er således et stort skridt på vejen frem mod en mere hensynsfuld placering af havvindmølleparkerne.

Samarbejde med Miljøministeriet om ministeraftalen

Samarbejdet – nu på fjerde år – mellem Miljøministeriet og DOF fungerer særdeles tilfredsstillende. Ved 3-4 årlige møder mellem repræsentanter fra ministeriet og DOF sikres, at der er fremdrift på alle områder i aftalen. I 2007 er der bl.a. sikret midler til overvågning af hedehøg og til afværgelse af høst af reder i risikozonen, og den nationale Handlungsplan for truede engfugle følges tæt af en særlig engfuglearbejdsgruppe.

Gul vipstjert er en af de afrikatrækkende arter, hvis bestand går tilbage Foto: Ulrik Bruun

Danske projekter

Punkttællingsprogrammet, der er DOF's suverænt længste overvågningsprogram, fik med ministeraftalen fra oktober 2006 'arbejdsro' til og med 2011. Samarbejdet med Miljøministeriets medarbejdere er fortræffeligt. Der samarbejdes om udvikling af indikatorer til brug for anvendelse i forbindelse med 2010 målene om at standse tab af biologisk mangfoldighed. Data fra punkttællingerne indgår i en videnskabelig analyse af situationen for Afrikatrækkende småfugle og i flere analyser af bestandsudviklingen for agerlandets fugle i forskellige regioner i Danmark. Analysearbejdet foregår i samarbejde med DMU, og resultaterne publiceres i 2008.

DOFbasen fik 900.000 nye observationer i 2007, så der nu ligger over 5½ mio. observationer i basen. Basens observationer kvalitetskontrolleres af en gruppe særdeles kyndige frivillige. Flere og flere søger informationer i DOFbasen via DOF's hjemmeside. Også forskere, myndigheder og privatpersoner anvender data fra basen på udvalgte arter og lokaliteter. Og DOF samarbejder med Miljøministeriet om via basen at skaffe viden om bilag 1-arternes yngleudbredelse.

Overvågning af truede og sjældne ynglefugle (DATSY)

De 38 artscoordinatorer overvåger 40 forskellige arter af truede og sjældne ynglefugle. Overvågningen gav i 2007 både glædelige fremgange og bekymrende tilbagegange. For den nyindvandrede danske bestand af kongeørn blev 2007 et skelsættende år. For første gang lykkedes det for to par at opfostre hver en unge, den ene i en rede uden for Lille Vildmoseområdet. Siden 1999 er der sammenlagt fløjet mindst 11 unger fra danske reder. Udsigterne for denne imponerende ørns fortsatte spredning i det danske landskab synes lyse. Et tredje par er formentlig på vej til at etablere sig i Østjylland. Og vandrefalken genindtager nu sine klassiske lokaliteter. De 3 par i 2007, heraf 2 med udfløjne unger, har etableret sig på Stevns og Møns klinter samt på Hammerknuden på Bornholm.

Det var en stor, men kærkommen overraskelse, da lokale feltornitologer i foråret registrerede syngende perleugle på en midtjysk lokalitet. Senere blev redegørelsen lokaliseret og parret holdt under observation, til de to unger var fløjet fra reden. Det bliver nu ganske spændende at se, om der var tale om en enlig svale, eller om perleuglen skulle være undervejs til at etablere sig i det jyske.

Trængte arter

Tilbagegangen fortsætter for de åbne, næringsfattige eller sparsomt bevoksede naturtypers specialister såsom sandterne, hjejle, mosehornugle og markpiber. Deres kritiske status er uændret eller forværret i 2007.

Hedehøgen er i vedvarende tilbagegang og havde i 2007 den laveste bestand siden projektets start i 1998. For stor tornskade blev 2007 det dårligste år siden år 2000. Disse fuglearter reagerer på ændrede betingelser på deres levesteder og kan forudsiges at blive ofre for en kombination af langsigtede strukturændringer i landbruget og en mangelfuld offentlig naturforvaltning. Med disse fugles forsvinden vil der være tale om et markant tab af biodiversitet knyttet til klassiske danske naturtyper.

Caretakerprojektet

Mere end 550 caretakere overvåger naturtilstanden og fuglene i 154 af landets vigtigste fuglelokaliteter. Begge tal har været konstant stigende siden projektets start i 2003. Et naturbeskyttelseskursus for østdanske caretakere og lokaldelinger samlede 50 medlemmer, mens det årlige fagseminar havde 80 deltagere, som bl.a. overværede en række oplæg fra andre caretakere fra hele landet.

En delegation fra BirdLife International besøgte DOF i juni og fik præsenteret vores Caretakerstrategi. Besøget affødte en invitation fra BirdLife Afrika til at komme og fortælle om det danske caretakerprojekt ved et fællesmøde for alle Afrikas BirdLife-partnerorganisationer i oktober 2007. Vores succesfulde 'systemeksport' blev udbygget, da DOF oversatte projektets midtvejsrapport fra december 2006 til engelsk og sendte den til BirdLife International. DOF fik stor ros for rapporten, der siden er gjort tilgængelig som inspiration for andre BirdLife-partnere.

Et integreret DATSY og Caretakerprojekt er sikret til 2013

Den 17. december 2007 meddelte formanden for Aage V. Jensen Naturfond, Leif Skov, at fondens bestyrelse havde besluttet at sikre en videreførelse af et kombineret DATSY- og Caretakerprojekt i perioden 2008-2013. I det nye projekt vil der fremover både være frivillige lokalitets- og arts-caretakere. Der kan udpeges artscaretakere for de vigtigste danske trækfuglearter, og flere nye ynglefuglearter vil få en caretaker. Integrationsløsningen vil tilføre Caretakerprojektet erfaring og kompetence om optælling og beskyttelse af DATSY-arterne. De fuglearter, der skal overvåges på de vigtige fuglelokaliteter i Caretakerprojektet, er nemlig i høj grad sammenfaldende med de arter, der overvåges i DATSY-programmet. For DATSY-netværket vil den nye struktur indebære, at indsatsen fremover i højere grad skal bero på en gruppeindsats, hvor opgaverne deles mellem gruppens deltagere alt efter tid, evner og interesser. Denne organisationsform har vist sig særdeles effektiv i lokalitetsovervågningen og har bl.a. medført rekruttering af mange nye frivillige til foreningens faglige arbejde.

International fuglebeskyttelse

I 2007 afsluttede DOF to store, længerevarende internationale projekter i henholdsvis Tanzania og Indonesien.

Projektet i Tanzania fra 1999 til 2007 drejede sig primært om kapacitetsopbygning af vores BirdLife partner – Wildlife Conservation Society of Tanzania. For at få projektet afsluttet på bedste vis bevilligede Danida en 4 måneders udvidelse af projektet frem til udgangen af oktober 2007. Det gav os mulighed for at overdrage udvalgte aktiviteter til WCST's lokalafde-

ling i Morogoro og projektudstyr til WCST og andre lokale partnere.

Lokal forvaltning af en skov på øen Sumba i Indonesien blev afsluttet med udgangen af 2007 efter at være blevet forlænget i 3 måneder. Projektet startede i 2000. Ved projektets afslutning blev der gennemført en ekstern evaluering. Den gav projektet ros for en altovervejende god implementering samt en række gode anbefalinger til brug ved bl.a. implementeringen af det nye Flores-projekt i Indonesien.

Vejen til Mbeliling – et nyt internationalt projekt

I 2007 fik DOF godkendt en ansøgning hos Danida om et nyt internationalt projekt på øen Flores, som er et af de økonomisk fattigste områder i Indonesien. Indonesien er et af verdens rigeste områder med hensyn til biodiversitet, men naturen er under ekstremt hårdt pres af kommercielle interesser og en stor befolkningstilvækst. Projektet skal vare i 3 år, og Danidas bevilling er på 7,5 mio. kr.

Projektets formål er at give indbyggerne i 24 landsbyer rundt om bjerget Mbeliling de nødvendige kompetencer til at opretholde et bæredygtigt land- og skovbrug. Dermed kan man sikre Mbelilings sidste oprindelige regnskove mod ulovlig tømmerhugst og krybskytteri. Mbelilings skove ligger 400-1200 m over havet og er hjemsted for 17 ud af 20 fuglearter med behov for beskyttelse på Flores.

I Mbelilings skove lever tre endemiske fuglearter for Flores: Floresmonark (*Monarcha sacerdotum*), Floresflagermuspapegøje (*Loriculus flosculus*) og Floreskrage (*Corvus florensis*). I området findes også den endemiske Blind Snake (*Typhlops schmutzii*), og grotterne omkring Dalong har store bestande af flagermus. Desuden findes en af Flores' tre endemiske mus Flores Giant-rat (*Papagomis armandvelley*) i området.

I løbet af projektperioden skal udsendte fra DOF bl.a. træne beboerne i overvågning og registrering af fuglearterne samt opbygge faciliteter, der gør landsbyerne attraktive for øko-turister. Mbeliling ligger i køreafstand fra byen Labuanbajo, som er det turismæssige udgangspunkt for besøg på Komodoøerne.

Projektet bliver lavet i samarbejde med lokale NGO'er og BirdLife Indonesia, som DOF også har samarbejdet med i det meget succesrige projekt på Sumba, og som skal træne landsbyernes beboere i bæredygtigt landbrug.

På den indonesiske ø Flores laver DOF et naturbeskyttelsesprojekt for 24 landsbyer rundt om bjerget Mbeliling. Foto: Lene Østergaard

Foreningens økonomi

Regnskabet for 2007 viser et underskud på 10.331 kr. mod et budgetteret underskud på 40.000 kr. Foreningens disponible egenkapital udgør herefter 2.738.038 kr., hvilket ligger pænt over foreningens mål om 2,5 mio. kr. for den ønskede disponible egenkapital. De 2,5 mio. kr. er et nødvendigt værn mod uforudsete begivenheder, der i værste fald kunne true foreningens basale aktiviteter. Likviditeten har været sund hele året, og forventningerne til 2008 er, at likviditeten forsat vil være god. DOF har i 2007 investeret i et nyt medlems- og økonomisystem, som der er brugt mange ressourcer på at implementere. Ekstraordinære personaleomkostninger udgør 389.000 kr.

Økonomisk støtte

På Dansk Ornitologisk Forenings vegne vil hovedbestyrelsen rette en varm tak til de fonde, institutioner og organisationer, der i 2007 har støttet foreningens arbejde.

Herudover takker DOF varmt alle de privatpersoner, der har støttet Projekt Ørn og foreningens øvrige naturbeskyttelsesprojekter med enkeltstående eller faste bidrag.

Uden denne afgørende støtte havde det ikke været muligt for DOF i samme grad at sikre fuglenes beskyttelse både nationalt og internationalt.

Oversigt over fonde og institutioner, som har støttet DOF i 2007:

- Aage V. Jensen Naturfond
- Biblioteksstyrelsen
- BirdLife Vogelbescherming, Nederland
- Bodil Pedersen Fonden
- Carlsen-Langes Legatstiftelse
- Chas. Otzens' Fond
- Danida, Udenrigsministeriet
- De Spanjerske Legater
- Det Bertouch'ske Familielegat
- Dronning Margrethe og Prins Henriks Fond
- Givskud Zoo - Projekt Ørn
- Grosserer Schiellerup og Hustrus Fond
- Grundfos
- Familien Hede Nielsens Fond
- Finansstyrelsen
- Friluftsrådet
- Frimodt-Heineke Fonden
- J.A. Andersen Fonden
- Johannes Fog Fond
- Lemvig-Müller Fonden
- Miljøministeriet
- Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
- Oticon Fonden
- Prins Joachims og Prinsesse Alexandras Fond
- Ribe Storkelaug
- Robert Et Ellen Storm Petersens Fond
- Rodox Fonden
- Sam og Mia Jarris Legat
- Saltbækvig-Fonden
- Skov- og Naturstyrelsen
- Svalens Fond
- Torben Et Alice Frimodts Legat
- Tønder Sparekasse
- Undervisningsministeriet
- Vinhandler A.B. Olsen og Hustrus Legat

Resultatopgørelse 1. januar – 31. december 2007

(1.000 kr.)	Regnskab 2007	Budget 2007	Regnskab 2006
Omsætning			
Kontingenter	4.455	4.450	4.183
Offentlige tilskud og tipsmidler	2.046	1.945	2.020
Øvrige tilskud	410	400	328
Arv og gaver	95	150	305
Danske projekter	2.670	2.518	2.584
Internationale projekter	3.586	4.725	2.795
DOF-blade og tidsskrifter	764	850	814
Butikssalg	12.084	11.460	11.198
Diverse indtægter	42	50	33
Omsætning i alt	26.152	26.548	24.261
Tilskud, lokalafdelinger	-439	-490	-414
Omkostninger, danske projekter	-3.097	-2.943	-2.741
Omkostninger, internationale projekter	-3.586	-4.800	-2.795
Udvalg og grupper	-346	-366	-255
DOF-blade og tidsskrifter	-2.222	-2.075	-2.068
Vareforbrug, butikssalg	-7.655	-7.486	-7.281
Omkostninger i alt	-17.345	-18.160	-15.555
Bruttoresultat	8.807	8.388	8.706
Salgs- og distributionsomkostninger,			
Butikssalg	-2.540	-2.463	-2.392
Administrationsomkostninger	-6.396	-5.958	-6.640
Ejendommen, Fuglenes hus	67	28	-23
Resultat før finansielle poster	-62	-5	-349
Finansielle indtægter	52	50	57
Finansielle omkostninger	0	-5	-1
Årets resultat	-10	40	-293

Balance pr. 31. december 2007

(1.000 kr.)	2007	2006
AKTIVER		
Grund og bygning	3.216	3.198
Inventar og edb	1.516	1.204
Indretning af lejede lokaler	538	633
Obligationsbeholdninger	1.711	1.797
ANLÆGSAKTIVER, I ALT	6.981	6.832
Lager af handelsvarer	2.493	1.743
Tilgodehavender	946	2.009
Tilgodehavender hos lokalafdelinger og FVF	41	135
Andre tilgodehavender	44	39
Periodeafgrænsningsposter	37	19
Likvide beholdninger	2.007	2.210
OMSÆTNINGSAKTIVER, I ALT	5.568	6.155
AKTIVER I ALT	12.549	12.987
PASSIVER		
Bunden egenkapital	1.711	1.797
Disponibel egenkapital	2.738	2.748
EGENKAPITAL I ALT	4.449	4.545
LANGFRISTET GÆLD I ALT	2.316	2.396
Afdrag langfristet gæld, der forfalder i det følgende regnskabsår	81	77
Kreditinstitutter	0	418
Reservationer, projekter	2.379	2.858
Forudbetalinger	0	27
Kreditorer	1.402	966
Anden gæld	1.922	1.700
KORTFRISTET GÆLD I ALT	5.784	6.046
GÆLD I ALT	8.100	8.442
PASSIVER I ALT	12.549	12.987

Afslutning

Valget den 13. november gav ikke umiddelbart udsigt til større ændringer af dansk miljø- og naturpolitik. Men aldrig før er ord som klima, miljø og natur brugt så flittigt i en valgkamp.

I de næste fire år skal DOF agere med vanlig styrke i det naturpolitiske landskab. Vores evne til at få miljøministeren i tale i en periode, hvor regeringens fokus er på klima, skal stå sin prøve.

Vi skal fastholde de politiske partiers nye og stærkere interesse for natur og miljø, og i kontakten med dem skal DOF have plantet nogle vigtige 'frø', der måske skal 'ligge til spiring' helt til næste valg.

EU's nuværende landbrugsstøtte er stærk problematisk for fuglene i det åbne land. DOF må skaffe sig større ekspertise på landbrugsområdet, så vi på visse områder kan matche landbrugslobbyen. Miljøminister Troels Lund Poulsen udtalte i Kristeligt Dagblad kort efter sin tiltræden: "Jeg er miljøets mand. Det betyder, at dansk landbrug overhovedet ikke skal forvente på nogen måde, at der bliver taget hensyn til dem. Det, jeg tager hensyn til, er miljøet." Styrken i hans ord skal stå sin prøve i den kommende tid, og vi ønsker ham mod og styrke til at stå fast.

På hovedbestyrelsens vegne

Christian Hjorth
Formand for DOF

Foto: Gerner Majlandt

Med støtte fra Skov- og Naturstyrelsen har DOF i 2007 udgivet en informationspjece om rød glente målrettet mod lodsejere og landmænd. I de kommende år vil DOF fortsætte sin indsats med at beskytte rød glente.

Unger af rød glente i Grib Skov 2007. Foto: Per Ekberg

Forside: nyudfløjnen unge af perleugle, fotograferet af Gerner Majlandt

DOF 2008
Tekst: Christian Hjorth
Redaktion: Tine Stampe

Layout og tryk: Svendborg Tryk

▶ Læs mere på www.dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening · Vesterbrogade 138-140
1620 København V · tlf. 33 28 38 00 · dof@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening

